

VERTEC.

Izbaja
1. dne v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.,
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
praj pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
šent-
petek-
skem
pred-
mestju
hš. št. 15
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1874.

Leto IV.

Mladini.

Naj se vzdigne melodija
Iz srebernosvitlih strun;
Do oblakov naj se dviga,
Kjer bučí viharni šum.
Naj se širi više, više,
Kjer meg.é ne bá tekó,
Iz meglé naj kvišku plava
Čez najvišjo zvezdo v zrak.

Spremljaj jo prelepa pesen,
Sladka kot nebeški glas,
Plavaj naglo, kakor ptica,
Ki poganja jo perút,
Kakor ptičica prepevaj,
Te besede na uhó:
Čas beží, izgine kmalu,
Torej naj ga rabi vsak.

Torej brez obotavljanja
K opravi lu, mlada kri!
Vsa zamuda se popravi,
Dokler bije: čas! v uhó.
Naj ne straši te naloga
Dolga, ne pretežek trud,
Hrabrost naj ti v serci giblje,
Da se konec blag rodí.

Vsako uro in minuto
Rabi in oberni v prid,
In gotovo bode sreča
Preobíla tebi v dar,
In po trudu si počivaj,
V novi trud se pokreptáj,
Stóri to in zvesto slušaj,
Srečna bodeš, mlada kri.

A. Slavič.

Siromak Ivica.

I.

„Odpusti nam naše dolge, kakor tudi
mi odpuščamo svojim dolžnikom.“
Sv. Mat. IV. 12.

Ali ne izgovarjate, otroci, vsak dan te besede? Kedar koli se vaše serce
k Bogu povzdigne, vselej molite: odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpu-

ščamo svojim dolžnikom. Kaj je to? Kaj hočete reči z besedami: „kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom?“ Morda želite, da bi Bog vam naložil vse one pregrehe in krivice, s katerimi ste njega, največjo dobroto; tisoč in tisočkrat razžalili v enem samem dnevu? Ne, to nij tako. Čujte, kako je vaš verstnik úmil rabiti te besede, kajti vsa naša dela se morajo skladati z našimi dobrimi namerami.

Bilo je nekega leta. Letina je bila jako slaba, a živež drag; kruha je bilo malo in nastala je velika draginja. Mnogo ljudi je terpelo glad, a to ne samo na kmetih nego tudi po tergih in mestih.

Bil je siromašen deček na visokej gori; podá se v dolino, da bi si izprosil skorjico suhega kruha pri dobrih in usmiljenih ljudeh. Ivica — tako se je zval ubogi deček — do sedaj še nikoli nij prosil po hižah premožnejših ljudi, ker mu tudi nij bilo treba. A velika sila ga je prignala do tega, da je moral sedaj tudi on prositi darov po sosednih hižah. Sram ga je bilo iz začetka, da se skoraj nij upal k višku pogledati. Ivica je bil najstarejši med svojimi brati in sestrami. Vedel je, da je uže jako malo zalogajev kruha pri hiži, pa da ne bi njegovi dobri bratje in sestre denes manjšega koščka dobili nego včeraj, odločil se je, da si poišče za ta dan kje drugej malo kruha. Šel je tedaj z gore v dolino, hodil dalje in dalje, dokler ne pride do velike in lepo zidane hiže. Hotel je naravnost v kuhinjo, ali serce mu nij dalo. V tem zapazi zunaj na dvorišči Slavka, ki derží dober kos kruha v roki. Slavko, kakor bi ne videl Ivice, ubogega gosta, veselo teka po dvorišči, ter meče krušne drobtinice kokošim in piščetom, ki okolo njega skačejo ter željno gledajo na njegov velik kos kruha.

Ivica ga tam od strani gleda, in si misli: „Oh, da je meni vsaj ona mervica kruha, kar ga kokoši pozobljejo.“ Primakne se bližej k Slavku, in ko vidi, da ga Slavko gleda, pristopi še bližej.

„Si li to ti Ivica?“ reče mu Slavko, „nu, kaj bi rad?“ — „Prosim te mervico kruha,“ odgovori Ivica z žalostnim glasom.

„Kaj? — še sam ga nijmam dosti, pojdi v hižo, pa ti ga bodo dali,“ reče mu Slavko, ter meče kruh psičku, ki se vanj zaletuje. Siromašni Ivica zarumení od velike sramote; tiho odide iz dvorišča, gre naravnost domóv in se vleže lačen v posteljo.

Ko je molil svojo večerno molitev in je prišel do besedí „odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom,“ na enkrat prestane ter se globoko zamisli, ker jako je bil hud na svojega verstnika Slavka! Sklene, da bode stvar dobro prevdaril, ker vedel je, da se Bogu ne sme zlagati. „Dà, dà,“ reče sam sebi po dolgem molčanji — „dà, jaz mu odpuščam, akoravno je tako gerdo z manoj ravnal. Zakaj bi jaz, ki Boga vedno žalim, a on me ipak ne kaznuje za vsako razžalenje, zakaj bi jaz ne odpustil in ne prosil za dečka, ki baš (ravno) tako greší, kakor grešim tudi jaz proti svojemu Bogu?“

Svojo navadno večerno molitev dokončavši, pridene še te besede in pravi: „O ljubi Bog! nágni Slavkovo serce k ljubezni, in podeli mu milost, da spozna svoj pregrešek.“ — Ivica zaspí na to.

II.

„Otroci moji, ne ljubimo svojega bližnjega samo s pusto besedo, nego pokažimo mu svojo ljubezen v dejanji in resnici.“

Sv. Jan. 1. III. 38.

Poslušajte me, prijateljski moji, povedati vam hočem še nekaj o Ivici, kako je on tudi v dejanji pokazal te besede, katere ste uže slišali v začetku te pripovedke. Vsadite si je globoko v serce, da ostanete zmirom dobri in ljubeznjivi otroci.

Zapomnite si tedaj dobro te le besede: „Ne ljubimo svojega bližnjega samo z besedo in z jezikom, nego pokažimo mu svojo ljubezen tudi v dejanji in resnici.“

Ivica je pogostoma hodil v goro, a na verh gore, kakor vam sem uže povedal, je stala ubožna koča njegovih bratov in roditeljev. Po bližnjem gozdu je Ivica nabiral derva in travo, ter vse to nosil v sosedno vas na prodaj. Tako je dobil kak krajcar, ki ga je dal svojim roditeljem, da bi kupili kruha.

Bilo vam je to nekega dne. Ivica je nabiral travo po gozdu, kar na enkrat nekaj zašumi. Ivica privzdigne glavo, da vidi kaj je, ali kako se začudi, ko vidi pred saboj stati objokanega Slavka, to je baš onega Slavka, kateri mu pred malo dnevi poprej nij hotel pomoliti drobtinice kruha. „Kaj ti je Slavko, da se jokaš?“ vpraša ga Ivica, „kaj se ti je zgodilo?“

„O dragi Ivica“ odgovori jecljaje Slavko, „oh da ti znaš, kaj se mi je zgodilo, oh jaz nesrečnež!“

„Nu, kaj neki?“ vpraša ga zopet Ivica.

Slavko začne pripovedovati: „Oče mi je rekel, da naj čuvam krave, a jaz siromak, nič ne vem, kaj me je motilo, pustil sem krave in sem šel v gozd nabirat jagod; v tem se mi je pa izgubila lepa junica (telica).“

„Najlepša junica se mi je izgubila,“ ponavlja Slavko in se joka. „Dolgo je uže iščem po gozdu, nu ne morem je nikjer najti.“

„Pa kako to? Ali nij imela zvonca ob vratu?“ vpraša Ivica.

„Nij. Baš zato mi je oče naročil, da naj pazim na njo. Hodi z mano Ivica, hodi; ti bolje poznaš goro in gozd nego li jaz, in pomagal mi jo bodeš iskati.“

„In pomagal mi jo bodeš iskati,“ ponavlja Ivica, „to se res lahko reče; ali kedó pojde v vas, da prodá derva in travo, katero sem nabral?“ Zdaj Ivica malo pomisli ter reče sam pri sebi: Ali moram res pustiti svoje delo, ter pomagati onemu, ki mi malo prej nij privoščil skorjice kruha — —. Ivica se zopet zatopi v globoke misli ter ne vé, kaj bi storil. Naposled se spomni besed: „Pokažimo svojo ljubezen v dejanji in resnici,“ veselo poskoči in reče: „Hajdi Slavko, pomagal ti bodem junico poiskati, znan mi je malo ne vsak panj v našem gozdu. Kaj misliš, kod je krenila junica?“ Slavko mu pokaže na desno v gozdu, ker tam so se krave pasle. Obedva dečka se odpravita, da poiščeta junico.

„Ali,“ vpraša Ivica Slavka, „kje so pa ostale druge krave? Razgubile se bodo vse, predno junico najdeva!“

Slavko pravi, da mu so obljubili sosedje, ki delajo kraj gozda, pripaziti na krave, dokler si on poišče izgubljeno živinče. Oba se zdaj podasta navkreber, zdaj zopet nizdolu, hodita na vse strani, zdaj na desno, zdaj na levo — ali zastonj, junice nij, pa je nij! Slavko se joka ter pravi: „O ti nesrečno živinče!“ — „Reci raje: nesrečna neposlušnost,“ pristavi Ivica „ti si sam kriv, nihče drugi. So li te morda jagode prosile, da jih bereš?“ Slavko joka in joka; čim bolj išče izgubljeno junico, tem bolj cvili in se joka.

„I ne jokaj se vendar tako hudo,“ reče mu Ivica, „serce se mi terga od žalosti, kedar te čujem, da se jokaš.“ —

Solnce je uže zahajalo in noč se je približevala, a junice še zdaj nij. Slavko je imel dober kos hodá do doma. — „Ne žali se preveč,“ reče mu Ivica, „ako Bog dá, jutri ko dan zazori, se junica najde; a obetam ti, da ti jo tudi jutri pomorem iskati. Bog daj, da bi ti mogel jutri vesel glas sporočiti!“

Slavko se zahvali Ivici za njegov trud, da mu je pomagal iskati zgubljeno živinče. „Za Boga te prosim, Slavko, povej doma vse po pravici in ne laži se; Bog te čuvaj laží,“ reče mu pri odhodu Ivica; „pomisli, da je Bog vse videl, kar si do sedaj delal in govoril, on bode tudi slišal, kaj bodeš rekel doma očetu. Po pravici mu povej, da si bil neposlušen in prosi ga, da ti odpusti.“

Tako sta se razstala. Ivica se podá navkreber v goro ter hvali Boga, da je mogel tudi v dejanji pokazati ljubezen do svojega bližnjega. A Slavko se spustí otožen in truden doli po rebro premišljevaje svojo neubogljivost. — Pozneje bomo slišali, kako se je našla junica.

III.

Ivica se otovori s travo, ki jo je našel, in veselo stopa proti domu. Prišedši do doma, kara ga mati in mu reče: „Zakaj nijsi, nemarnež, odnesel trave v vas, da bi jo bil prodal? Kaj si delal ves čas od polu dveh do zdaj? Ali tako slušaš svojo mater?“

„Odpusti, ljuba mati!“ odgovori Ivica, „ter dovoli, da ti povem vse, kaj se mi je dogodilo. Prišel je k meni Slavko, in mi je potožil, da se mu je izgubila junica; jokal se je, da ne sme domóv, ter me je prosil, ne bi li mu hotel pomagati, da jo skupaj iščeva. Smilil se mi je siromak in žal mi ga je bilo; a dobro znam, da to nij nobena šala izgubiti lepo junico. Šla sva tedaj oba, da jo poiščeva. V tem, da sva jo iskala, začelo se je tudi mračiti, in prekasno mi je bilo, da bi bil nesel travo v vas. Ali ne serdi se ljuba mati, jutri zgodaj vstanem, ponesem travo v vas in prodam jo, ter prinesem kruha za zájutrek.“

Ko je Ivica govoril o junici, zagleda si očeta, ki je šel domóv in pred sabo gonil junico.

„Oh,“ zavpije Ivica, „poglejte Slavkovo junico! Hvala Bogu, da se je našla!“

„Nič ne vem, čija je ta junica,“ reče oče, našel sem jo tam v gozdu, in sem jo prignal domóv za to noč. Jutri se bode uže našel njen gospodar.“

„Jaz vem, čija je,“ vzklikne Ivica, „jaz vem,“ in radost mu se po licih razlije. Povedal je zdaj očetu vse, kaj in kako je z junico. „Pusti me, oče, pusti me,“ reče, „da grem takoj k županu Pepelniku, naj si pride po živinče.“

Oče mu razloží, da je uže kasno, in da do Pepelnika nij blizu; „dosti je“ reče mu, „da greš jutri zarano.“

„Oh, pusti me, dragi oče,“ prosi Ivica, „tekel bom, poznam vsako stezo in šel bom onod, koder je naj bliže; pusti me oče, da grem! Kako bode vesel Slavko, ko mu prinesem veselo sporočilo. Vso noč siromak ne bode spal, ako ne zvé, da se je našla izgubljena junica! — Vsaj si mi večkrat dejal, ljubi oče, da ne smemo odlašati svojih dolžnosti; a dolžni smo storiti kolikor moremo na korist svojemu bližnjemu. Pusti me tedaj, oče, pusti me, da grem!“

„I nu pa pojdi, dragec moj,“ reče mu oče; „Bog bodi s tabo, dokler se ne verneš!“

Ivica vzame verv, priveže jo junici okolo rogov in se odpravi k Pepelniku, ne mislé na daljni pot, ne trud, ne glad. Noč je bila prekrasna; polna luna je svetila po gorah in dolinah. Ivica se približa do županove hiže. Ko blizu pride, pozdravi ga pes ter močno zalaje. Čim bliže on, tem bolj laje pes. Oče župan se oberne k vratom, da vidi, kedó je. Ivica je ravno slišal besede Slavkove, ki se joka ter pravi: „Nečem se, oče, lagati, povedati hočem vse, kako se je dogodilo. A Ivica mi je obečal (obljubil), da bode junico morda še denes našel in jo k nam prignal.“ —

„Tukaj je, tukaj!“ kriči Ivica uže iz daleč, „ne jokaj se Slavko, tukaj je!“

V tem odpelje junico na dvorišče, a on stopi v hižo. Slavko skoči, da bi Ivico objel in poljubil. „O dragi Ivica! hvala ti, lepa hvala!“

„Lepo je to od tebe, dragi Ivica,“ reče Slavkov oče, „a zakaj si tako pozno prišel; vsaj bi bil junico tudi jutri lahko prignal!“

„Ne smemo odlašati, kedar delamo na korist svojega bližnjega; ali nij res, oče župan? Meni so te besede zmirom na mislih, zato se jih vedno deržim, a kakor mislimo, onako moramo tudi delati. Pa pustimo zdaj to; spravite si junico hitro v hlev, da si vzamem verv ter bežim zopet domóv.“

„Ne, ljubi moj, ne,“ reče Pepelnik, „ti bodeš večerjal z nami.“ Ivica se izgovarja, da ne more, ker uže zjutraj zarano mora v vas, da prodá nekoliko trave ter kupi kruha za zájutrek.

„Težko se kruh zasluži, posebno o draginji, kakovšna je dandenes,“ reče Ivica, „ali hvala Bogu, mlad sem in éverst za delo, zato se tudi ne bojim, da ne bi mogel kruha dobiti; prosim vas tedaj, dajte mi verv, ker se mi mudi.“

„Počakaj malo,“ reče županja, „ponesi vsaj domóv nekaj za večerjo.“

„To rad storim, ako mi kaj daste, kajti glad pri nas doma nij nič novega.“ Županja naloži v košarico kruha, sira in jajec. Ivica vzame košarico in poslovivši se od vseh, napravi se domóv.

„Bog naj te blagosloví,“ reče oče župan, — „ter bodi zmirom tako zvest in natančen v svojih dolžnostih do bližnjega, in dobro se ti bode godilo!“

„Hvala vam na vsem, lahko noč!“ —

Ivica si zapoje pesnico „Glejte že solnce zahaja — —“ ter jo hitro briše do doma.

Od tega dne je Ivica vsak dan molil k Bogu, da bi dal dobro serce Slavku kateri mu nij hotel dati drobtinice kruha, ko ga je enkrat prosil na dvorišči. Ivičin oče in mati sta se radovala in hvalila Boga, da jima je dal tako dobrega, poslušnega, poštenega in vrednega sina, kakor je Ivica. — Bog daj, da bi bili tudi vi, otroci, tako dobri in pošteni. Prosite vsak dan Boga za to veliko milost in dal vam jo bode.

Kralj in gosji pastir.

(Stara povest; zapisal J. S-a.)

Bavarski kralj Maks je lepega pomladanskega dne v čisto prostej obleki sedel v svojem vertu ob tegernskem jezeru in bral v nekih bukvicah. V vertu je bilo vse tiho, dan je bil soparen in tako je kralja hitro mej branjem spanec premagal. Bukvice je položil na klop in zadremal. Ko se probudí, gre na izprehod proti jezeru, da bi dremoto pregnal. A pot proti jezeru je deržal mej travniki, ki so se na levo in desno razprostirali kraj jezera.

Tu se spomni svojih bukvic, katere je v vertu na klopi pozabil. Ne bil bi jih rad izgubil, niti po tistem poti bi ne bil rad nazaj šel, zato mu je bilo po godi, ko je ondi blizu ugledal dečka, ki je gosí pasel.

Kralj gre k njemu in ga nagovori: „Čuj, dečko! skoči po moje bukvice, ki sem je zgoraj v vertu na klopi ostavil. Za trud dobodeš srebernjak.“

Deček kralja nij poznal, in je nezaupljivo gledal debelega gospoda. „Srebernjak za tak majhen trud,“ to mu nij šlo v glavo.

„Nijsem neumen, ne, kakor si mislite,“ reče in se v stran oberne.

„Misliš, da se šalim?“ vpraša ga kralj. Odkritoserčen, čverst deček mu je bil po godi.

„A če za tak majhen trud srebernjak ponujate!“ odgovorí deček. Novci se ne služijo tako lahko. Ti tam doli,“ dostavi in s perstom pokaže kraljev grad, „radi se z nami šalijo, in vi ste menda tudi kedó od tistih tam doli.“

„In ako bi tudi bil?“ reče kralj. „Ná dve dvajsetici naprej! a zdaj beži in mi prinesi bukvice.“

Deček potegne malo na stran kapico in se popraska za ušesi: „Hm,“ reče, „rad bi, a — ne smem. Ko bi kmetje slišali, da sem gosí same na paši pustil spodili bi me, in jaz bi izgubil kruh.“

„Nu, torej jih bodem jaz pasel, dokler se ti ne verneš.“

„Vi?“ vpraša deček in gleda debelega gospoda od nog do glave. „Vi se mi ne zdite za gosjega pastirja. In ko bi vam gosi kam ušle, treba bi vam bilo več plačati, nego li jaz vse leto zaslužim. Vidite tisto s černo glavo, to je vertnikov gosak, hudobna in zvita žival, mej vsemi najhujša — ta bi se gotovo ne dala ustrahovati, ako bi mene tu ne bilo. Ne, ne smem iti.“

Kralj je smeh jedva deržal. A dečku je rekel: „Zakaj ne bi mogel enkrat črede gosíj v strahu deržati, če mnogo ljudíj lahko ustrahujem in v redu deržim.“

„Tako,“ reče deček in šegavo pogleda kralja.

„Aha, zdaj vem, vi ste učitelj. A verujte mi, četa učencev se laže v strahu derži nego li čreda gosíj.“

„Mogoče; nu saj bodeva videla. Ali hočeš iti po moje bukvice?“

„Šel bi, ali . . .“

„Če se v tem kaj kvare naredí, jaz vse popravim.“

To je deček razumel. Ukazal je kralju, naj na vertnikovega gosaka posebno pazi, ta najrajše uhaja in še druge gosi za soboj vodi. Ko mu je tudi izročil bič, spustí se v beg, a naglo obstane ter se verne.

„Kaj še hočeš?“ vpraša kralj.

„Poskusite pokati,“ reče deček.

Kralj je poskušaval na vse načine, a nij mu šlo.

„Nu mislil sem si,“ reče deček. „Vi bi gosi pasli, a niti pokati ne znate?“

V tem mu je vzel bič iz rok in mu pokazal, kako je bič sukati, da bode pokalo. Kralj je smeh jedva deržal, vendar si je prizadeval, naučiti se tudi tega, kar se mu je res skoraj posrečilo. Potem mu deček še naroči, ako bi katera gos začela uhajati, naj začne pokati, ter zbeži po bukvice. A kralju je bil ta uk tako po volji, da se je na vse gerlo smijal.

A gosi so res kmalu zapazile, da uže niso pod strahom svojega mladega a ostrega zapovednika! Vertnikov gosak je povzdignil glavo, ozerl se na vse strani, potem zagagal in kakor bi veter kup perja razpihal, tako so se razperh-nile gosi z glasnim gaganjem, in predno se je kralj zavedel, razletele so se na vse strani.

Kralj je kričal — a zastonj; hotel je pokati, pa nij mu šlo, ploskal je z rokama, tekal na levo, na desno — a vse nič nij pomagalo. Ves spehan in malo ne brez sape se je vsedel na posekano drevo, kder je deček navadno sedel, in je pustil gosi.

„Deček res prav terdi,“ misli sam soboj, „da je laže cel polk ljudij ustrahovati, nego li čredo gosij. A vsega je ta presneti vertnikov gosak kriv.“

Deček je v tem našel bukvice ter je vesel nazaj pribežal. Ali ko je pred svojega namestnika prišel in videl, kaj se je zgodilo, od strahú mu bukvice iz rok padejo.

„Zdaj imava stvar,“ zavpije in se od jeze in žalosti joče. „Ali vam nijsem takój rekel, da nič ne veste. Zdaj jih niti sam jaz ne spravim vkup! Le gledite, da mi pomorete.“

Ko ga je deček naučil, kako je treba kričati, kako z rokama kriliti in kako zvižgati, odbežal je po najdaljnješe gosí.

Kralj je storil, kar se je dalo, in tako sta jih po velicem trudu spet zbrala. Deček je še potem kralja dobro oštel, kako je neroden in da nič ne vé, ter sklene: „Dokler bodem živel, ne izročim več tacemu človeku svojih gosij. Niti ne, ko bi prišel sam kralj.“

„Prav govoriš, dečko,“ reče kralj in se nasmeje. „Kralj bi tako naredil, kakor sem jaz, kajti jaz sem kralj.“

„Vi?! nu to utegnate komu drugemu povedati, da vam bode verjel, a ne meni. Vzemite bukvice in pojdite svojim potem. Kralj, in tako neroden!“

„Ne bodi hud,“ odgovori dobrovoljni kralj, ter mu dá še dve dvajsetici, rekoč: „Veruj mi, da gosij nikoli več nečem pasti.“

Deček se zahvali, malo pomisli ter še reče: „Kedor že koli ste, dober gospod ste, a za gosjega pastirja nijste.“

Čudna otetba.

Bilo je po zimi. Dve deklici sta šli v bližnjo vaš k svojej teti. Da bi tam ne bili brez vsega posla, vzeli sta s soboj vsaka svojo preslico, da bi preli. Zvečer se zgodaj napravita na pot, ker sta se bali, da bi ju noč ne dohitela na poti. Pot je deržal skozi bukov gozd. Ko pridete na verh necega klanca, začel

je tako hudo sneg iti, da se jim je delala temà pred očmi, ter nijsta videli ni naprej ni nazaj. Kaj jima je storiti? — Ne daleč od ceste ugledati gosto germovje, ki je bilo uže na debelo sè snegom zametèno. Sredi germovja je bila prostorna kotlina, a nad njo in okolo nje po germovji je ležal sneg, da je bilo videti, kakor bi bila kotlina sè snegom nalašč v obok zidana. V to kotlino se splezate ubogi deklici. A prej nego gresta vanjo, vtakneti svoji preslici, da je bila druga verhu druge, privežete na verh dolg rudeč trak, ter zapičite to znamenje v sneg med germovjem.

Nastala je noč. Sneg je padal in padal v gostih kôsmih na zemljo; zeló merzla in viharna noč je bila. Okolo germovja je bilo uže visoko nametanega snega. Vhod v kotlino je bil že ves zameten, da ga nij bilo pregaziti. Zunaj je ukala sova, da je bilo človeka groza in strah poslušati. Le pomislite otroci, v kacem strahu sta bili ubogi deklici! Ali ljubi Bog, ki je varuh nedolžnih otročičev, tudi njiju nij pozabil. Deklici sta se priporočili ljubemu Bogu in kmalu sta terdno zaspali.

Ko pa družega dné deklic nij bilo domóv, bili so njiju roditelji v velicih skerbéh. Poslali so hlapca k teti, da bi pozvedel, kje sta deklici. Hlapec gre in pozvé, da sta se uže sinoči domóv vernili. Zdaj se napravi mnogo vaščanov z lopatami v bližnji bukvik (bukov gozd), da bi v snegu poiskali izgubljeni hčerki.

In glej! jedva pridejo v gozd, zagledajo rudeče banderce iz snega nad germovjem moleti. Takój si mislijo: tù nekje blizu sta tudi deklici. In v temnej, sè snegom v sklep zidanej izbici sta deklici slišali klic ljudj in jok ubogih roditeljev. Takój se oglasite in zavpijete, da ne morete vèn, ker sta pod snegom. — Zdajci se možje spravijo z lopatami na sneg in ga razkidajo. Kako dobro je bilo, da se šibko germovje pod toliko težo snega nij ulomilo, ker drugače bi se bili ubogi deklici pod snegom zadušili. Koliko veselja so imeli ubogi roditelji, ko deklici veseli in zdravi prideta iz kotline, in kako priserčno so se zahvaljevali ljubemu Bogu za prečudno otetbo, tega peró popisati ne more. —

— o —

Postrežljiva Katarinka.

I.

Necega dne sreča Katarinka sosedovo Minko, ki se joka. Vpraša jo, kaj jej je, da se joka. „Oh, ljuba Katarinka“, pravi Minka, denes zjutraj je moral oče necemu gospodu v mesto pismo nesti. Pri odhodu mi je dal mnogo računov, da je naredim, dokler se verne.“ — In to je, kar te tako žali?“ vpraša Katarinka čudé se. — „Pusti, da ti povem vse,“ reče Minka. „Denes dopoldne obljubil nam je gospod učitelj, da gremo skupaj na izprehod. Ti sama dobro veš, da se kaj tacega samo enkrat v letu zgodi. Oj, kako sem se uže veselila, in glej, zastonj je bilo moje veselje.“ — „Vsaj račune lahko jutri narediš,“ reče Katarinka. „Ne morem, in tudi ne smem,“ odgovori Minka; „oče mi je ostro ukazal, da račune naredim še denes.“ Katarinka si misli: Kaj, ko bi jej jaz naredila račune. Moji roditelji gredó denes po poludne v bližnjo vas k strijcu. Res je, da je bila uže davno moja želja, naj bi je tudi jaz tja spremila. Ali

uboga Minka ima to veselje samo enkrat v letu, a moji roditelji gredo večkrat k strijcu.“ Tako je mislila dobra Katarinka ter sklene, da naredi Minki račune. Minka se jej lepo zahvali in Katarinka ostane doma. Ali koliko veselja je imela Katarinka zvečer, ko je videla veselo obličje svoje tovarišice Minke.

II.

Minka je bila jako hvaležna deklica. Zmirom je pazila na to, ako si Katarinka česa ne želi, s čimur bi jej ona lahko ustregla, ter jej tako vernila, kar jej je ona dobrega storila. Dolgo opazuje, pa ničesar ne najde, kar bi bilo všeč Katarinki. — Necega dne vidite Minka in Katarinka lep beršljan, ki je rasel v loncu. „Oj, ko bi tudi jaz kaj takega imela,“ reče Katarinka. Jedva je slišala Minka te besede svoje tovarišice, da si misli: „S tem bi jej tedaj lahko pokazala svojo hvaležnost. — Drugi dan prosi Minka svojega brata, ki se je pri nekem lončarji učil lonce delati, naj bi bil tako dober in jej napravil lončeno posodo. „In kje bi preplet dobila?“ vpraša Minka. „Čimu pa rabiš preplet?“ „Ali ne veš, da beršljan lepše raste, ako se po prepletu ovija?“ „Imam prijatelja, ki zna kaj takega narediti. V soboto zvečer dobiš oboje; a beršljana si poišči v gozdu.“ — Ko se Katarinka v nedeljo zjutraj probudi, vidi na svojem oknu prelepo posodo z zelenim beršljanom. Začudi se in pravi: „Od kod je neki to prelepo darilo?“ Ko beršljan ogleduje, zapazi listek papirja, na katerem so stale zapisane te le besede: Draga Katarinka! Vzemi to darilce sè serčno zahvalo, da si bila tako dobra in si mi naredila račune. Tvoja hvaležna prijateljica Minka.

Otroci, bodite tudi vi drug z drugim tako dobri, prijazni in postrežljivi, kakor vam kaže zgled dveh prijateljic, ki vam ju sem tukaj omenila.

Poslovenila Barbika Höchtl-nova.

Na ledu.

(Zimski obraz iz otročjih let.)

Uže se je danilo, ko je leni France odperl svoje zaspane oči. Jedva je oblekel hlače, tekkel je gledat k oknu, da bi videl, kakovšno je denes vreme: jeli bode sneg dovolj perhek in se dal stiskati v kepice, ki bi je potlej mali porednež lučal v svoje tovariše. Pa oj! skozi šipe se denes nič ne vidi, vse so preprežene z ledom.

„Nù denes pa uže ne bode s kepanjem nič,“ reče France z žalostnim glasom ter nekoliko premišljuje. A kmalu se mu čelo razvedri, veselo poskoči in zakriči: „Juhej! uže jo imam. Da sneg nij južen, nič ne dé, zato je pa gotovo na našej mlaki na debelo leda. To bomo derskali!“

Mati, ki je ravno stopila v hižo, slišala je zadnje besede, nasmeje se in pravi: „Menda ga pa ne bode preveč, to bode uže moja skerb. Denes se imaš učiti, a ne na ledu dersati!“ — „Malo bodeš vendar dovolila, vsaj se bodem dotlej vse dobro naučil,“ reče France. „Ne potlej, zdaj se bodeš učil; juterna ura, zlata ura,“ odgovori mati in odide v kuhinjo po svojih opravkih.

„Ej, če je uže tako,“ odgovori France sam sebi, „naj pa bode! A pogledat moram vendar iti na skrivaj, kakov je letošen led.“ To izgovorivši smukne

skozi vrata in kmalu stoji pri jami, ki je pokrita z ledom, gladkim kakor steklo. Oj, kako lep in vabljev je pogled na led! Kar po nogah šumi mlademu der-salcu, da se tako nekako same o sebi začnó pomikati proti ledu.

„Naj malo poskusim, kako kaj gre po letošnjem ledu,“ reče France in se zažene z vso svojo močjo na led. A jedva je dospel do srede, kar mu zaberní na ušesa strašen „tresk!“ — led se razpoči in France gleda iz jame, kakor sv. Vid iz kotla v pratiki.

Njegov krič in vrišč privabi hlapca, ki je baš v hlevu živini polagal. S praznim košem na herbtu prileti na pomoč; a kako dečka dobiti iz globoke jame? Urno verže močno desko čez led, po tej se priplazi do Franceta in kmalu privleče vsega mokrega in mraza se tresočega na suho. Brez daljnega pomisleka pobaše ga v koš in ga nese v toplo izbo.

Ravno stopi mati iz kuhinje, ko pride hlapec v vežo s svojim košem, iz katerega je voda kapljala.

„Kaj pa neseš tako mokrega v izbo?“ vpraša ga radovedno.

„Franceta,“ reče hlapec in stopi v hižo.

„K-a-aj?“ začudi se mati in pogleda v koš. In res, kedó drugi nego li France je čepel na vsem životu dergetaje v košu.

„Kje pa si se zmočil?“ vpraša ga mati in ga potegne iz koša.

„Led se mu je uderl,“ reče hlapec.

„Nu, vsaj sem si uže mislila, da mora kaj tacega biti. Vidiš France, kako se godi tacemu, ki ne sluša. Taka je kazen neposlušnosti! Bodeš pa vprihodnje vedel slušati mater, ki samo to velevala, kar je zate dobro in koristno.“

France se joka in terdno obljubi, da ne bode nikedar več prelomil materinega povelja.

Kedór ne uboga,
Ga tepe nadloga.

A. Bukovski.

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšič.)

Dobro vem, da ste uže radovedni, kaj vam bodem denes povedal. Ali ste pa tudi bili pridni in se naučili, kar vam sem zadnjič rekel? Nu, vidim vas, da mi prikimujete, toraj hočem nadaljevati. Ostali smo zadnjič pri d o l g o s t n e j meri, in to bodemo denes nadaljevali.

Jednôta dolgostne mere nam bode vprihodnje meter; baš zaradi tega ga morate dobro poznati. Ostanimo toraj pri njem.

Uže zadnjič sem rekel, da bodemo meter p o m n o ž e v a l i in d e l i l i, kedar bode treba. A to pomnoževanje in deljenje bode jako lahko, ker se bode veršilo na desetinskej (decimalnej) podlagi. Le poslušajte, kako lahka stvar je to, nič družega nij nego igrača.

Rekel sem, da jednôta dolgostne mere je: **meter**. Po tej jednôti dobimo mere za manjše in večje dolgosti, a to po desetinskej množitvi in delitvi metra. Vsakdo ve, da za večje dolgosti je treba večjih mer od jednôte, in te se dobé, ako meter, ki je jednôta, pomnožimo na 10, 100, 1000 in 10.000 metrov.

Pomnožujemo ga tedaj, da vidimo, kakova imena bomo dobili.

10 metrov imenovali bomo Dekameter;
 100 „ „ „ Hektometer;
 1000 „ „ „ Kilometer;
 10.000 „ „ „ Mirijameter.

Delimo zdaj meter po desetinski delitvi in dobili bomo:

10ti del metra ali decimeter;
 100ti „ „ „ centimeter (izgovarjaj santimeter);
 1000ti „ „ „ milimeter.

Glejte, kako dobro je, da ste se naučili onih sedem besed, ki vam je sem zadnjič omenil.

A da nam ne bode treba pisati dolgih besed, zaznamljevali si je bomo vprihodnje samo z dvema slovoma ovako le:

D m = Dekameter, H m = Hektometer, K m = Kilometer, M m = Mirijameter; d m = decimeter, c m = centimeter, m m = milimeter.

Kedar koli boste videli ova slova, uganili boste takó, kaj pomenjajo.

Zdaj vam bi še rad pokazal „meter“, kolikoršen je sam na sebi v resnici, ali tega ne morem, ker je prevelik, da vam ga bi tukaj narisal. Nu uže vem, kaj storim, da dobite pravi pojem o „metru“. Narisati vam hočem decimeter t. j. deseti del metra in potlej si sami lahko naredite „meter“. Kaj ne to bode veselje in mérili boste vse križema, kar imate v sobi.

Kakor ste slišali, ima meter deset decimetrov in en takšen decimeter vam kaže ta le podoba:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Podoba je razdeljena zopet po desetinski delitvi v deset manjših delov, katere vam kažejo številke, in to so centimetri. Decimeter ima tedaj 10 centimetrov, a cel meter jih ima 100, kajti 10krat 10 je 100. Vsak centimeter je razdeljen zopet na 10 enacij delov, kar je na gornjej podobi zaznamovano s črticami, in to so milimetri. Centimeter ima tedaj 10 milimetrov, decimeter jih ima 100, in cel meter jih ima 1000, kakor vam sem uže povedal. Le preštejte črtice, ki je imate na centimetru in prepričali se boste, da jih je ravno 10, a desetkrat 10 = 100 in 10krat 100 = 1000.

A zdaj me zopet slušajte in storite, kar vam ukažem. Ako boste vse tako storili, prinese vam prihodnji „Vertec“ jako zanimivih stvaríj, ki jih boste gotovo veseli.

Na delo tedaj! Vzemite nož in urežite si v germovji lepo ravno palico. Potlej vzemite košček papirja in izméríte dolgost decimetra, ki vam ga sem zgoraj pokazal, in prenesite ga desetkrat v resnici na palico, ter za vsacim decimetrom naredite z nožem zarezo, in imeli boste naposled „meter“, kakovšen je v resnici. Zabilježite si nanj tudi centimetre in milimetre, kakor to vidite na podobi. — Potlej si naredite še posebej iz debelega papirja ali pa iz lesa natančen decimeter, ki ga lahko posnamete po gornjej podobi. Tak decimeter imate potlej lahko zmirom pri sebi.

Kaj ne, da so vse to lahke stvari? Nova dolgostna mera nij tedaj nič težavnega. Zato mi skušajte do prihodnjič rešiti ta le vprašanja:

Koliko centimetrov je list „Vertec“ dolg in koliko je širok? Koliko metrov je dolga vaša miza, postelj, omara? Koliko metrov je dolga soba? koliko metrov je široka? Kolika je višina in kolika širina ogledala, podobe, okna, šipe, vrat i. t. d. Vse to premérite z novo dolgostno mero, ki ste si jo sami naredili.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Zajec.

(S podobo.)

Ako greš zvečer, ko je vse tiho in mirno, na polje, videl ga boš boječega in zvitega zajca. Postoj malo in opazuj tega strahopetca, prepričal se bodeš, da vendar nij tako neumen, kakor se o njem misli. Bog mu je dal dolge in urne zadnje noge, da se hitro umakne vsakej nevarnosti, ki mu pretí. Najmanjši šum, ako le martinček ali kaka miška švigne po suhem listji, zapodí ga v beg, da brusi petè kakor bi ga sam veter nesel. Zato tudi v jeseni iz gozda rad na polje pobegne, da ga padajoče listje preveč ne straši. Malo katera žival se more ponášati s tako tenkim sluhom, kakor zajec; pa tudi še dosti dobro voha, samo vid mu nič kaj posebno ne služi. V hrib teče bolje, nego s hriba; v nevarnosti gre tudi v vodo in prav dobro plava. Med divjačino je zajec najbolj znana žival, in lovci ga jako preganjajo. Kedar mu gre za kožo, oprezen in prekanjen je kakor malo katera druga žival. On namreč nikoli ne beži pred sovražnikom naravnost v svoje ležišče, temuč teče nekaj časa dalje, potlej skače sim ter tja na desno in levo ter skoči naposled z velicim skokom v kotlino. V begu rad postoji, potreplje z ного, ogledava se za sovražnikom, postavi se tudi na zadnji nogi in prevrača ušesi. Večkrat se prav terdo k zemlji prihuli, pusti pse in lovce mémo, ter tako prekanj svoje preganjalce. Po leti ga ne streljajo radi, ker o tem času njegova koža nema posebne vrednosti. Ako ga človek dobi živega v roke, grize in praska, berca in veka, kakor majhno dete. Deževnega in snežnega vremena zajci nemajo radi, ob lepem vremenu se pa radi igrajo med saboj.

Zajci se hitro plodijo. Zajka ima po štirikrat na leto mlade, pervikrat in zadnjikrat navadno po dva, drugače po tri, štiri, tudi po pet. Mladiči takoj izpregledajo in potem ne zapró ves čas svojega življenja oči, tudi kedar spé ne. To je pač nekaj, česar ne more lahko vsak posnemati. Na mlade zajčke preži mačka, kuna, podlasica, lisica, pes, volk, osel, sova in tudi krokar; celó stari zajec mladiče klofutá in je često neusmiljeno naklesti. — Zajčje meso je jako tečno in okusno. Iz dlake se delajo klobuki, a kože se strojijo za pergamen.

Zajec živi skoro po vsej Evropi po poljih in po gozdih. Njegova hrana je različna sočna zelenjava, posebno ima rad repo, zelje, deteljo, ozimino in peteršilj. Ako se preveč zaplodi, naredi mnogo škode po poljih in po gozdih, ker objeda poljske sadeže in mlada drevesca. Zato ljudje ne pusté, da bi se ta žival v prevelikem številu zaplodila.

Zajčevo toževanje.

Nij je stvari pod milim nebom, ki bi jo toliko preganjali, kakor mene ubozega zajca. Kedó mi more svetovati, kaj naj počnem, kam naj bežim, kje se naj skrijem? Povsod mi pretí preganjanje in smert. Vsak pozná one ljudi, ki se imenujejo lovci, ti so tako zviti in prebrisani, da jim je res težko uiti. A kar me še ti dovolj ne preganjajo, zalezujejo me lisice; a mačke in vranovi mi kradejo in plenijo mladiče. Nikjer nij najti zavetja! Res, ko bi znal na drevje plezati, kakor véverica, ko bi se mogel v otlinah skriti, kakor kuna, bilo bi mnogo boljše. Imam sicer ostre zobe za glodanje, a da bi grizel, da bi se z njimi branil, nijmam serčnosti.

Toda čisto obupati ne smem, ker nekaj imam vendar, kar me včasih smerti ubrani. In to so prvič dolga ušesa, ki slišijo tudi najmanjše šepetanje. Lehko se potem skrijem v kakej brazdi, kjer mi spet moja sukujica dobro služi, ker se po barvi ne loči mnogo od zemlje. Drugič so moje hitre noge, ki me naglo poneso čez hrib in dolino, kedar je nevarnost blizu. Res nij lahko me dohiteti, a kacemu dolgonozemu psu bi se vendar posrečilo ujeti me, ali tedaj si pomagam križem skakáje. Uberem tek na desno, zavijem na levo, in tako pridem vendar često sè zdravo kožo iz pretéče pogube.

A kaj mi vse to pomaga? Mine leto, dve leti, — tri uže težko, — in smert me zasači. Lovec ne miruje prej, dokler me nijma. On je na preži, kedar pridem zvečer iz gozda, iskat malo travice ali detelje lačnemu — včasih celo teščemu — želodcu; ko se namreč mrači, koraka potuhneno z nabito puško sem iz vasi za plotom, poláhko diha, tiho stopa oziraje se na vse strani, kje bi mogel kak plen zapaziti. Ko pride do pripravnega germa, sede ali leže na zemljo, položi puško na desno stran in neprestano zrè v tist kraj, od koder bi jaz utegnil priti. Ko me zagleda, predno se kaj tacega nadejam, počí puška in svinčéna drobna zerna mi tiče v telesu. Ako imam še toliko moči, da izkušam pobegniti, priteče lovski pes, precej me neprijetno zgrabi ter me nese svojemu gospodu.

Po zimi je nam zajcem še hujše. Lovci in psi nas tem laže zasledé po snegu, in potem nam joj! Cela kopa naših preganjevalcev se zbere ter se postavi na dolgo in široko okrog in okrog; ko sluti, da nas ima zajete, začne se kerčiti in je vedno ožja in ožja, dokler puške ne jemó pokati in mnogo zajcev mertvih ne obleží. Lovci od veselja poskakujejo, a mi siromaki se od strahu tresemo.

A posebno je to žalostno, da nij zajčja smert nikedar častna; da, niti ne pokopljejo nas pošteno, kakor n. pr. kacega konja ali psa, nego žalostna osoda nas čaka, ker nas poneso v kuhinjo, kjer nas dobode kuharica v svoje pestí. Ta nas jezno prime s kervavo roko in nam sleče kožo, katero potem prodá. Glavo odreže ter jo verže na stran. Serce, jetra, prednje noge, kri in druge znotranje dele odreže in je skuha. Ostanek z ostrim orožjem razmesari in ga speče. Ljudje potem meso snedó, a kostí veržejo psom.

Žalostno je, zajec biti!

A. Bukovski.

Elmov ogenj.

Ob hudem vremenu se včasih prikaže tudi Elmov ogenj. Imé tega ognja pri nas nij znano. Mornarji so ga tako imenovali, ko se je pokazal na okovanih jadrih. Imé pomeni nekega svetnika. Brazmá, ki so ga posebno italijanski mornarji na sredozemskem morji na pomoč klicali in ga „Elmo“ imenovali. Često se je prikazala h koncu velicih viharjev neka višnjelkasta luč na okovanih jadrih, kakor da bi bil kedó voščeno svečo prižgal. Ko se ta luč prikaže, se valovi navadno umirijo, a mornarji mislijo, da to dela Elem. Kolumbov sin nam Elmov ogenj popisuje tako-le: „Ko se je Kolumb 1493. l. drugič peljal v Ameriko, primeri se, da je po noči jako germelo in deževalo. Kmalu se prikaže Elem na verhu jadra sè sedmerimi svečami, to je, videl se je ogenj, ki ga mornarji za tega svetnika imajo. Zdajci se zaslišijo litanije in molitve na barki, ker mornarji za gotovo vedó, da je hudo vreme pri kraji, kakor hitro se Elem prikaže.“ Grof Forbin pripoveduje v svojih spisih o Elmovem ognju to le: „Po noči 1696. l. se na enkrat strašen vihar napravi; zeló se je bliskalo in gromelo. Na barki smo videli več nego 30 sv. Elmov. Oni plamen, ki je bil na veternici visocega jadra, bil je čez poldrugi čevljev visok. Pošljem hlapca, da bi ga bil doli prinesel; ali ko gori pride, zavpije, da ogenj šumi, kakor bi se smodník unemal. Rečem mu, naj banderce sname in je doli prinese. Jedva pa to stori, izgine ogenj in se vsede na verhu jadra, da ga nij bilo moč odpraviti. Kmalu potem je sam izginil.“

Malo ljudi je, ki bi Elmov ogenj poznali. A temu nij vzrok, da bi se ta ogenj redko prikazoval, nego samo to, da človek na take prikazni premalo porajta. Kedor take stvari marljivo opazuje, videl boče, da se pri hudih viharjih svetijo križi po zvonikih. Gotovo ste tudi že vsi videli, kako se je ob hudem vremenu drevje svetilo po verhovih. To se vé, kedór kaj tacega ogleduje, ne sme v vraže verovati. Tako se je zgodilo 1854. l. v nekem tergu blizu Linca. Okolo polnoči se je pokazal ogenj na zvonikovem križu. Nek človek, ki je bil ono noč na straži, je prvi zagledal to čudno prikazen. Vse je že sladko spalo, ali mož je vpil tako, da je ljudi na noge spravil. Hitro pripravijo gasila. Ko jih je že nekaj v zvonik šlo, da bi gasili, se je plamen skrtil. Zdaj so uganjevali, kaj to poméni. Eni so rekli, da ta prikazen poméni nesrečo, drugi zopet, da boče vojska, in tretji, da to nij nič drugega, nego sam hudi iz pekla. Tako so nespametniki čenčali o tej naravnej prikazni.

I kaj pa je vendar Elmov ogenj? — Skušnje nas učé: Ako kaka stvar elektriko dobro vodi, se v takej stvari mnogo elektrike nabere, ter jo potlej spušča, kar je je odveč. Posebno pa elektrika tam odhaja, kjer je stvar špičasta, in po noči je videti, kakor da bi ogenj iz nje poganjal. — Ko pride megla, ki ima mnogo elektrike v sebi, nad bronaste stvari, ki so špičaste, obudí toliko nasprotné elektrike v zgornjem delu te stvari, da elektrika odhaja, ako je vlažen zrak; kedar pa odhaja, videti je, kakor da bi ogenj iz nje švigal. Zato je Elmov ogenj toliko lepši in toliko večji plamen se vidi, kolikor več elektrike je v zraku, ker se je potem več v električnih truplih obudí, jo tudi bolj nase vleče, hitreje odhaja in lepše se sveti.

Razne stvari.

Drobtine.

(Kakošna setev, takošna žetev.) Kedór želi dober sad žeti, mora dobro seme sejati; kedór želí v nebesa priti, mora uže na zemlji tako živeti, da se večnega življenja vrednega pokaže.

(Dober in zvest prijatelj) je več vreden nego zlato; kajti zlato ti ne more povsod in v vseh okoliščinah tvojega življenja pomagati, a dober prijatelj žrtvuje ob vsakem času zate vse, kar ima.

(Dober odgovor.) Teokrita, gerškega modrijana, so nekedaj vprašali, katere so najhujše rópne zverí. Teokrit jim odgovori: „Po gozdih in planinah so levi in volkovi, po mestih in vaséh pa skopuhi in obrekovalci.

(Papir.) V Evropi se vsako leto 18 milijonov centov papirja naredí. Papirnic imamo v Evropi 3000. Samo v našem cesarstvu se jih šteje 214, ki čez leto in dan 1,600.000 centov papirja v trgovino spravijo.

(Zgodnja pomlad.) Pod Smreko v ljubljanskej okolici so se pokazale 22. januarja prve letošnje cvetoče trobentice (*primula acaulis*), kar je gotovo redka prikazen.

(Otrocil ne igrajte se z nevarnim orožjem.) V Šentvidu nad Ljubljano sta se 18. januarja igrala dva po šest let stara dečka v tem, ko nij bilo nikogar doma, s puško, ki je visela na steni. Igrala sta se tako, da je prvi v cév pihal, a drugi pri petelinu z žveplenko zažigal. V puški je bilo nekaj smodnika, ki se je vnel, ter dečku glavo raztergal, da je bil takój mertev.

Kratkočasnice.

* Učitelj: Kaj si pa delal Andrejček, da si računске naloge tako slabo napravil? Prosi drugikrat očeta, da ti malo pomaga pri nalogah. — (Drugi dan.) Učitelj: To je pa vendar preveč! Le poglej, Andrejček, niti enega računa nijsi prav napravil; i za božjo voljo, kaj si vendar delal? — Andrejček: Zdaj mi je pa oče pomagal!

* Učitelj: Lojze, povej mi, kakovšne lastnosti ima gorkota? — Lojze: Gorkota vse reči razteza, mraz pa je stiska in kerči. — Učitelj: Povej nam kak zgled! — Lojze: Po leti so dnevi dolgi, a po zimi kratki.

Uganka v zlogih:

a, na, bu, ja, mo, ga, va, o, ša, i,
ru, do, ba, ra, li, el, ris, si, va, ol,
to, pa, li, na, gla, kar, rat.

Iz teh zlogov se dá zložiti 10 imen (v abecednem redu):

1. Visoka gora, ki je uže veliko ladijo nosila.
2. Reka, ki teče skozi tri cesarstva.
3. Lašk otok.
4. Mesto in reka na Moravskem.
5. Žena, ki je nekedaj na Češkem vladala.
6. Sad iz južnih dežel.
7. Žensko ime.
8. Moško ime.
9. Mesto na Francoskem.
10. Mogočno cesarstvo.

Kedór teh 10 imen v tak red postavi, da začetna pismena (čerke), ako jih čita od zgoraj nizdolu, zopet nekaj izrekajo, doboe lepó darilo. X.

Računska naloga.

(Priobčil T. Krajec.)

Sostavite številke od 1 do vštete 49 v sedem verst tako, da kakor koli verste soštejete, navzgor, nizdolu ali počez, vselej dobite vsoto 175. V vsako versto denite po sedem številk.

(Rešitev uganke in rač. naloge, kakor tudi ime-
na rešilcev v prih. listu.)

Rešitev uganek v I. listu „Vertea“.

Rešitev uganke v pismenih.

V O L K
O S E L
L E T O
K L O P

Rešitev II. uganke:

Rimska pot (Milchstrasse).

Rešitev besedne uganke:

Kislina — slina — lina.

Vse tri uganke so prav rešili: Gg. L. Herg, žup. v Lembahu; Jan. Šribar, žup. v Pamečah; Mih. Kalan, učitelj v Orehku; Mat. Zoršak, učitelj na Paki; Mart. Potočnik, učitelj na Trati; Iv. Jezeršek v Gorenjivasi; Rudolf Franc, četrtošolec v Ljubljani; Janko Bleiweis, učenec v Ljubljani; Jan. Vavken, učenec v Cerkljah; — Žorževa Francika v Škofjiloki; Antonija Breskvar in Eliza Golob v Ljubljani.

Pervo in drugo uganke so prav rešili: Gg. Josip Mavčički na Pivki; Fr. Ferik pri sv. Jakobu v slov. goricah; Iv. Dominik, zdravnik, Jos. Levičnik, učitelj, in Jož. Demšar, c. k. poštni eksp. in tergovec v Železnikih; Adolf Pracni v Ložu; Rok Škerjanec, učitelj v Kalobju; B. Poniž, učitelj v Ajdovščini; Iv. Pečar, učit. na Kerki; A. B. v Celji; Jos. Topolovšek, uč. pripravnik v Ljubljani; Jos. Kotnik, dijak v Celji; Deutschbauer, učenec I. realke v Ljutomeru; Iv. Ovsenar, učenec v Šentjanžu; — Gospo-

dicine: Olga Haring v Černomlji, Marija Aljancič v Celovci; Barb. Höchtel v Ljutomeru, Amalija Nedved in Mar. Lavrič v Ljubljani.

Samo prvo uganke so rešili: Gg. Blaže Šteder v Medveščem robu pri Vodicah; And. Vrabel, učitelj pri Sv. Lovrencu na Drav. polji; Emil Rizzoli, čestšoolec v Novem mestu; France Göstl, učenec v Ljubljani in Helj. Kromi, učenec v Laščah.

Samo drugo uganke so rešili: —x v Ljubljani; A. Obreza in Jož. Kobilca, učenca v Ljubljani.

Prošnja. Vse one čest. gosp. naročnike, ki naš list prejemajo, pa nam niso še nič naročnine poslali, prosimo prav uljudno, da nam vsaj za prvo polletje naročnino skoraj pošljejo, ker brez materijalne podpore ne moremo lista izdavatati onako, kakor bi mi in naši naročniki radi imeli.

LISTNICA UREDNIŠTVA. Gg. J. Z. v L.: Da so nekatere besede v našem listu pri vas neznane, to Vam radi verujemo, ali po drugih krajih, koder naš „Vertea“ potuje, so zopet znane in mi moramo gledati, da večini naših bralcev ustrežamo. Da ste nam zdravi! — A. P. v Šentjanžu: Ako bi imel „Vertea“ obilo taih prijateljev in priporočnikov, kakor ste Vi, lahko bi potlej še več gradiva donasal in to bi ne bilo naše mladini na škodo! Sprejmite naš prijateljski pozdrav! — J. M. na Pivki: Vaša uganke v pismenih je uže preveč znana. — J. K. v Celji: Nekaj enacega smo uže prinesli v prejšnih letnikih. — Gospica B. H. v Ljutomeru: Le večkrat kaj; zgodovinske stvari bile bi nam jako po godi. — Bl. Vomb. na Primskovem: 1 glđ. 20 kr. za II. pol. pret. leta smo prejeli. — Nekaterim našim gg. pisateljem o priložnosti pismeno.

LISTNICA OPRAVNIŠTVA. Spodaj omenjeni gospodje naročniki so nam poslali premalo naročnine; prosimo prav uljudno, da se nam o kakej priložnosti dpošlje, kar je premalo, ker se je tudi pri „Vertea“ vse podražilo, a ceno mu smo vendar pustili še nespremenjeno.

Gg.: A. Tramte, kap. v Šentrupertu 30 kr.; Čitalnica v Kamniku 10 kr.; Jan. Triller, c. k. biljež. v Škofjiloki 60 kr.; Ant. Notar, kap. v Brezovici 60 kr.; Jož. Potokar, učitelj v Mokronogu 20 kr.; Vek. Vlach, žup. v Kastvi 20 kr.; Iv. Svet, duh. v Podgorji 10 kr.; A. Lenček, župan na Blanci 10 kr.; dr. Ipavec pri sv. Jurju 20 kr.; K. Hofer, prov. Št. Jošt 10 kr.; Jak. Marcola, vik. v Vel. dolu 10 kr.; Bl. Dolinšek, žup. na Frankolovem 20 kr.; Kat. Švara v Komnu 10 kr.

Denašnjemu listu je pridjana posebna podoba v prilogi.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Tisk Egerjev v Ljubljani.